

JEUGDHERINNERINGEN IV - DE OORLOG 1914-1918 (vervolg).

Tot mijn kleurrijkste herinneringen behoort het luchtgevecht waarvan ik, van op onze tol- en knikkerbaan aan de Nieuwpoortse Steenweg, getuige was. Mijn broer en ik waren aan 't spelen toen er plots mitrailleurgekleetter weerklonk van op de torentjes van het fort (de tegenhanger van het fort van Napoleon en begonnen in 1813 maar pas na 1815 voltooid) die de tribunes van de hippodroom domineerden. Van over zee dook een vliegtuig van de geallieerden op en vloog dwars over de hippodroom naar de kabelballon die boven het vliegveld van Stene hing om het IJzerfront te inspecteren. Verwoed bestookt cirkelde de gehate bezoeker rond zijn prooi tot de Duitse "zak" plots met geweldige vlammen in brand schoot. Duidelijk zag ik het "mannelijke" uit de laaiende fakkel springen en bengelend aan zijn parachute neerkomen. Terwijl de Duitse afweer razend te keer ging, vluchtte de piraat over de hippodroom weer het veilige zeegat in. Verbluft had ik het hele spektakel gevolgd terwijl mijn broer van schrik naar huis was gelopen. (Heel waarschijnlijk is dat het feit, voorgevallen eind september 1918, dat vermeld staat op p. 453 van "Oostende onder de Duitse Bezetting").

Onvergetelijk blijft ook die meinacht van 1918 toen de Vindictive de haven binnendrong. Het gebulder van de kanonnen, het gedaver van de huizen, de zoeklichten en ontploffingen die de hemel hel verlichtten, die vreselijke apocalyps dreef honderden mensen naar een kelder of een "onderstand". Ook mijn moeder wekte ons en hals over kop vlogen we naar de veiliger geachte kelder van buurman Kamp (nr 57), broer en ik in onze "slaapkapote". Bij andere nachtelijke bombardementen gingen we soms in de "even sterke" kelder van de Bontes schuilen. Maar die keer niet, misschien omdat vader Bonte zwaar ziek was en trouwens diezelfde nacht gestorven is. In de kelders werden dan paternosters gebeden tot de razernij voorbij was.

Op de Nieuwpoortse Steenweg kwamen de compagnieën soldaten voorbij, haast altijd al zingend. Maar vooral in huis hoorde ik de heimatliederen van onze "logés" en stilaan -geholpen door mijn zuster- pikte ik ze op. Op het einde van de oorlog kende ik, min of meer getrouw, tekst en melodie van een paar dozijn liederen o.a. Drei Lilien, Morgenrot, O Tannenbaum, Ich hatte einen Kameraden, Muss i denn, muss i denn zum Städtele 'naus, O Strassburg, O Strassburg, du wunderschöne Stadt, Die Wacht am Rhein, O du lieber Augustin, Du, du liegst mir im Herzen, Liebchen ade, scheiden tut weh, In der Heimat, Gloria, Victoria!, Wenn die Soldaten durch die Stadt marschieren.. (waarvan ik toen het ondeugend refrein: "'s ist bloss wegen den Schimderassa Bumderassa, Schimdera" natuurlijk niet snapte!). Maar ook de antiduitse spotliedjes en "protestsongs" zong ik mee. Het beste en meest bekende was wel:

En is dat nu niet plus / 't is beter in ons huus
of daar in die barakken / ze slapen op strooizakken
Een derde van een brood / ze kriegen ons niet dood
en al de marmelade / kan in een lepeltje gedaan
't is te weinig om tē leven/ en te veel om te kreveren
Ja moederlief, je moet daarom niet treuren
want den oorlog zal niet blijven deuren
en we zijn gezworen kameraden
en we zullen malkander nooit verlaten.

Voor een authentieke versie van het volgende sta ik niet in :
 Moeder doe de deure toe / 't zien doa weeroal Duutsche
 De Duutsche keizer / dat is een zot
 en aan den IJzer / je moe kapot
 z'n land verminderen / dat is zijn straf
 De Belgische piotjes / maken zijn graf.

Op dezelfde melodie als het voorgaande volgend onbeholpen rijmpje, geïnspireerd door een oorlogsfeit van 10 augustus 1915 : een neergeschoten en nog drijvende zeppelin was onze haven binnengesleept maar werd tenslotte door een brand, veroorzaakt door een vonk, totaal vernield (zie : Oostende onder de D.B. p. 235-238) :

Jongen, jongen, pas maar op van die dikke stok (= de zeppelin)
 En j'is geschoten al in zijn gat
 en j'had twee vlerken en ze sloegen plat,
 en osten beneen kwam, ze riepen hoera
 en osten in d'haven lag, je schoot in brand.

Het volgende hekelt de verdeling van ... de aardse goederen :

Marmelade voor de soldaten
 erreweten voor d'oorlogschepen
 abrikozen voor de matrozen
 schone meisjes voor d'officieren ...

En tenslotte :half Duits, half Vlaams, ook door Duitse soldaten gezongen:
 Potferdomme an de Somme
 doar is 't "dicke Luft".

Het einde van de oorlog blijft voor mij geassocieerd met enkele merkwaardige gebeurtenissen. De Duitsers hadden de bewoners van de Sportstraat en de Nieuwpoortse Steenweg gewaarschuwd : we moesten de vensters open zetten want ze zouden de batterij op de Zeedijk, vóór het fameuze Palace Hotel (gedegradeerd tot Luizenpaleis) (X), doen springen. Dat gaf een oorverdorende knal maar gelukkig hebben onze vensters het viervoudig gebauw overleefd. Nog lang nadat de Duitsers vertrokken waren, hebben we op de lange lopen van de vier impotente kanonnen op en af geklommen.

Het tweede feit was het nieuws, enkele dagen later, dat de Belgische soldaten in aantocht waren. Voortgestuwd door het algemeen enthousiasme ben ik meegelopen langs de Nieuwpoortse Steenweg tot voorbij Raversijde waar we de bevrijders vonden, uitrustend aan de kant van een gracht, naast geweren en fietsen. Nog nooit was ik, alleen, zo ver van huis geweest.

Zoals overal in dergelijke omstandigheden speelden ook wij, overmoedig met achtergelaten munitie. Het was onvergeeflijke roekeloosheid omdat we al twee tragische ongevallen in de buurt beleefd hadden. Was de vrouw van kleermaker-koster Arcke, een tante van de Bontes (Nieuwp. Stwg 81) niet blind geslagen door te prutsen aan een kogel ? En was Tuurtje D'hont (Nieuwp. Stwg 159) niet verscheidene vingers afgerukt door een ontploffing ? Dat was op straat gebeurd en ik hoor hem nog ijselijk kermen. Maar wij dachten daar niet aan en zo deden we in de "vielodrom" potten met "fusees" ontploffen. Ongelukkig was dat speelgoed zo kwik dat een van onze kameraden, Julien Seys, zo'n brandend pijpje in zijn nek kreeg en lelijk verbrand werd.

(X) volgens de Duitsers : Lausoleum !

En tenslotte heeft de oorlog mij in mijn vlees gebrandmerkt. Het kan november of december 1918 geweest zijn. Kruipend in het zand, vóór de galerijen, stak ik mijn knie in het ongeziene prikkeldraad, door de Duitsers daar gespannen. Het was een vrij diepe wonde die hevig bloedde. Verschrikt bond ik een zakdoek rond mijn been en, half mankend, half gesleept door mijn broer, sukkelde ik naar huis. Daar werd de wonde met kruiden en olie behandeld door een Belgisch soldaat. De knie genas volkomen maar vertoont een litteken, even onuitwisbaar als bovenstaande herinneringen uit mijn oorlogsjeugd.

G. Billiet

YACHT CLUB D'OSTENDE (1910).

Deze club, gesticht in 1853 is voorzeker de oudste in ons land. Op de lijst van de gefedereerde Nederlands-Belgische jachtclubs, staat deze club vooraan op de lijst van Belgische verenigingen, gerangschikt naar het jaar der stichting.

Volgens het jaarboek van 1910 bedroeg de bijdrage van de leden 25 F. en het inkomstrech even zoveel.

De zetel bevond zich op het eerste verdiep van de "Société littéraire" op het Wapenplein en het clubhuis, waar het nog altijd staat. Er waren secties te Zeebrugge, Nieuwpoort en Blankenberge en iedere sectie had zijn voorzitter, secretaris-schatbewaarder en twee commissarissen.

Begin 1910 waren er 215 werkelijke leden, 5 leden voor het leven, 11 werkelijke leden voor het leven, 10 ereleden en 88 honoraires. 68 zeilschepen met hulpmotor, 49 motorboten, 16 stoomjachten en 13 zeilschepen waren op dat ogenblik ingeschreven. Ieder lid had zijn eigen fanion, behalve de clubfanion en die voor ere-voorzitter, onder ere-voorzitters, voorzitter, ondervoorzitters, enz. die nog een speciaal fanion mochten voeren.

Het moet in die tijd bijzonder plechtig zijn toegegaan vermits het uniform van de leden voor de gewone dagen voorgeschreven was, alsmede het ceremonieel uniform en het uniform voor de bemanningen van de jachten.

Naast de regatta en wedstrijden, oefende men ook een bijzonder sport uit : "Ostend canoeing polo", op het water met kano's van hoogstens 12 voet lengte en gespeeld met een bal van 8 cm doormeter.

Het ware wel interessant de archieven van deze vereniging die toekomstig jaar vijf kwart eeuw bestaat uit te pluizen en de geschiedenis te schrijven. Of zorgt de Club daar zelf voor ?

J.H. K.

.....
O HET HUIS H O S T Y N, WITTE NONNENSTRAAT 38, OOSTENDE O
O VERLEENT OP ALLE ARTIKELEN (HEMDEN, DASSEN, ENZ.) EEN O
O KORTING AAN ALLE LEDEN VAN "DE PLATE" (OP VERTOON O
O VAN HUN LIDKAART O
O.....